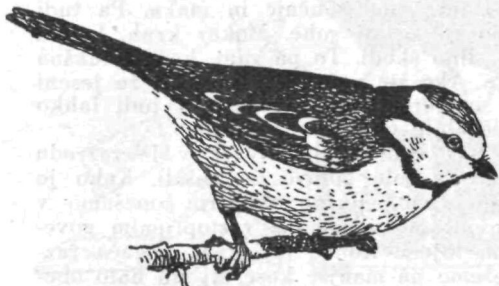

Pisan drobiž in vse navzkriž

Leop. Paljk

Skrb za drobne ptice pozimi

Nikoli ne bi človek verjel, koliko tisoč škodljivih žuželk uniči na leto droben ptiček. Zato so ptički pravi stražarji naših sadovnjakov. Opazovali so siničji parček, ki je prinesel hrano mladičem v gnezdo v eni uri 60 do 70 krat, t. j. dan 500–600 krat. Če odgoji sinica, ki vali dvakrat na leto, vsakokrat devet mladičev, tedaj uniči samo ena 20 članska siničja družinica na leto do 150.000 srednjevelikih gosenic, 120 milj. jajčec in bub, t. j. 100 do 150 kg raznih živalskih škodljivcev.

Morda pa porečete: »Kdo neki more to tako natančno trditi, ko tega nikoli prešteti ne more?« Res je. A približno število pa vsekakor lahko ugotovimo. Recimo, da čepé v gnezdu samo štirje mladiči in da požre vsak na dan le 50 gosenic. Izračunajte, koliko požró ti štirje mali »požeruški« na mesec! Nič manj ko 6000 gosenic. Koliko bi pa ta ogromna goseničja golazen požrla na vrtu in v sadovnjaku, vemo prav dobro vrtnarji in sadjarji ter vsi ljubitelji narave.

Ali naj vam še nadalje govorim o koristi naših drobnih ptic? Mislim, da ni potrebno, ker vsi dobro vemo, da so drobne ptice zlasti sadjarjem največje pomočnice, ki uničijo več škodljivega mrčesa kot ga morejo uničiti s škropljenjem vsi napredni sadjarji.

Čemu sem vam vse to povedal? Zato, da tudi vi ne pozabite zdaj pozimi svojih malih dobrotnic. Ko zapade zunaj visok sneg, so naše sirote v najhujši stiski in potrebi. In prav tedaj jim moramo priskočiti na pomoč. Kako?

Na okno ali na vrt jim postavimo krmilno hišico, ki jo sami lahko napravimo s prav majhnim trudom in brez posebnih stroškov. Krmilnica mora biti tako napravljena, da ne more vanjo naletavati sneg. Ako natrosimo ptičkom krušnih drobtin na okno ali kam drugam, kjer jih lahko sneg razmoči, je to zanje silno nevarno. Ako ptice zmrzlo in mokro hrano použijejo, navadno poginejo. Zato skrbimo, da bo koritce v krmilnici vedno suho. Nad krmilnico je zato treba napraviti tako veliko streho, da ne more sneg naletavati v notranjost in zmočiti hrane. Streho prekrijemo še s strešno lepenko, da ne more voda pronicati v krmilnico.

Lično krmilno hišico, ki popolnoma služi svojemu namenu, vidite tu na sliki. Vsakdo izmed vas, ki je količjak ročen pri delu, jo lahko sam izdela.

Hišica je pritrjena na 10 cm debel kol, ki je trdno zabit v zemljo. Nad zemljo sega 170 cm visoko. V višini 130 cm sta pritrjeni dve letvici, na njih pa 45×80 cm veliko krmilno koritce, ki ima v sredi zvrtno luknjo, da ga moremo nasaditi od zgoraj dol na kol ter z žebli pritrčiti na obe vodoravni letvici. Še prej pa je treba pritrčiti okrog koritca 3–4 cm visoke letvice, da ne more veter odnesti hrane na tla. 30 cm niže lahko pritrčimo prav malo deščico, kamor natresemo nekoliko zrnja, da privabimo na ta način ptičke h krmilnici.

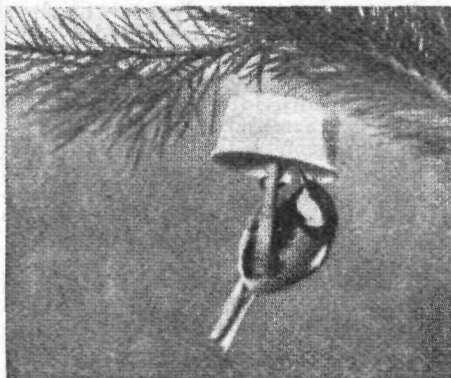
Kako pritrčimo nato še streho, vam kaže dovolj nazorno slika sama. Zgoraj pribijemo na kol 70 cm dolg dovolj močan prečnik, na obeh njegovih straneh pa po dve 5 cm debeli poševni letvi, ki jih nato pribijemo še na pokončne letve, ki smo jih že prej pribili na vogale krmilne deščice. Zaradi trdnosti se priporoča pritrčiti še vodoravne letve, kot vidite na sliki. Streho prekrijemo najprej s tankimi deščicami, nato še s strešno lepenko. Prav tako opazimo z deščicami ali pa s steklenimi šipami odprti stranici, da ne more skozi naletavati sneg v koritce. Hišica je dokončana. Morda se boste čudili, ker ni takšna, kot

Krmilnica

jih navadno vidite na posameznih vrtovih in tudi v mestnih parkih? Je pa mnogo boljše od onih, ker je v takšnih krmilnicah hrana bolje zavarovana pred padavinami. Ob obeh daljših straneh je med koritcem in streho okrog 20 cm prostora in tu morejo ptički neovirano ven in noter. Nikdar siti vrabčki si v krmilnico niti ne upajo, medtem ko najdejo bogato pogrnjeno mizico kaj kmalu drobne siničke.

S čim pa boste krmili ptice pozimi? S semenjem. Najboljša ptičja hrana je zdrobljena konoplja, zdrobljen oves, proso ter seme sončnic in maka. Pa tudi suhe krušne drobtinice so dobre, le da morajo ostati suhe. Moker kruh, kuhan krompir ali kuhan riž ter slanina ptičkom silno škodi. To pa zato, ker se takšna hrana zunaj skisa. To je pa strup za ptičke. Ako ste nabrali in posušili že jeseni bučne in kumarčne pečke, dalje bezgove in jerebikove jagode, jih tudi lahko krmite ptičkom. Pa tudi košček loja ne pozabite obesiti v krmilnico.

Krmilni lonček

O »ptičji pogači« ste v IV. razredu ljudske šole gotovo že slišali. Kako jo napravimo? Razno semenje zmešamo v posodi in zalijemo z raztopljenim govejim lojem. Ko se loj strdi, pogačo razrežemo na manjše kose, ki jih nato obesimo na bližnje veje ali kamor koli. Prav tako lahko napravimo tako zvani krmilni lonček ali krmilni zvonec. Vzamemo majhen svetilčni lonček. Skozi luknjico na dnu vtaknemo leseno palčico z dvema kratkima stranskima vejicama. Lonček napolnimo s semenjem in zalijemo z raztopljenim lojem ter zmešamo. Ko se loj strdi, je krmilni zvonec narejen, in ga obesimo z odprtino navzdol na vejo bližnjega drevesa. Najboljšo ptičjo pogačo naredimo iz polovice semenja in polovice loja. Za 1 kg mešanice potrebujemo 50 dkg loja in 50 dkg raznega semenja (na primer

15 dkg zdrobljene konoplje, 15 dkg zdrobljenega ovsa, 5 dkg prosa, 5 dkg makovega semenja, 5 dkg semena sončnic in 5 dkg posušenih bezgovih jagod).

Namesto cvetličnega lončka vzamemo lahko kakšno drugo posodo. Kdor nima ne enega ne drugega, naj odžaga pol metra dolgo in dovolj močno vejo ter izvrtava vanjo 5 cm široke in prav tako globoke luknje 10 cm narazen ter jih napolni s semenjem in lojem. Vejo obesite na drevo. Čudili se boste, kako kmalu bodo drobne siničke zaslutile, da je prav zanje, ki so pozimi največje sirotke, bogato pogrnjena mizica. Vrabcev tja ne bo, ker se ne znajo oprijemati viseče veje.

Ko boste, dragi otroci, gledali skozi okno tople sobe naše ptičice, ki se bodo veselo in zadovoljno smukale okrog krmilnice ter si polnile lačne želodčke, boste gotovo tudi vi poskakovali od veselja, ker boste občutili v svojih srcih, da ste mnogo koristili drobnim in revnim ptičicam.

Starost dreves

Drevesa dosežejo dosti večjo starost kakor ljudje in živali. Marsikatera vaška lipa je gledala Turke, ko so ropali po naših krajih. Znanstveniki so dognali, da drevesa dosežejo tole starost:

Platana 5000 let, cipresa 3000 let, tisa 3000 let, hrast 2000 let, kostanj 2000 let, smreka 1200 let, lipa 1000 let, macesen 600 let, bor 570 let, topol 500 let, bukev 200 let, gaber 150 let.

Koliko elektrike porabimo

Ni povsod poraba električnega toka enaka, kar posebno pokaže tale razpredelnica:

V letu 1935 je bila poraba toka na 1 prebivalca v kilovatnih urah:
Norveška 3285, Kanada 1675, Švica 1275, Belgija 490, Nemčija 475, Anglija 435, Poljska 70, Jugoslavija 56 (Slovenija 225), Romunija 30, Indija 6, Kitajska 4.